

Ummæli

Várfram-sýningin 1998

Á Várframsýningin, sum letur upp í dag, er tað føroyska landslagið at síggja og modernistiskar myndir, sum tú kanska másta stríðast eitt sindur fyri at síggja nakað í. Tað tykist kortini vera tíðarinnar krav, tí fleiri og fleiri listafólk fara tann vegin

MALAN MARNERSDÓTTIR

NYGGJUR STÍLUR

I minsta lagi ein, hevur full-komiliga skift stíl og lag. Tær myndir eftir Sigrun Gunnarsdóttur Niclasen, sum eg higartil havi sæð, hava verið rættiliga daprir, naturalistisk motiv av fólki um í onkrari symbolskari og fastlæstari stöðu, stórir flatar í jarðlitum. Í teimum báðum málningunum, sum eru á várframsýningini í ár, er hýrurin heilt óðrvísi - lættari, men samstundis framfýsnari, og teir hava bæði symbolskt motiv, symbolskar litir og skulu tolkast sum symbol. Serliga "Træið" er sterkur málningur, sum eftir mínum tykki hvílir í sær sjálvum.

SPREINGJA GRINDIR

Astri Lúihv hevur gjørt frálíka góð linoleumskurðarprent - stórar myndir við fugli í búri, fuglabjörgum og kvinnuandliti "Grindin brestur" í innsettari rammu á myndaflanum. Tað innibygda, sum vil út, tykist vera høvudsevi. "Grindin brestur" og fuglinum í búri minna eftir mínum tykki um, hvussu Marius Olsen einaferð hevur bygt sínar myndir upp - annars eru myndaslógini, tey gera, hvør sítt. At listaverk hjá einum minna um verk hjá einum øðrum listafólki er einki at undrast á, tað skal

vera soleiðis.

Eitt verk ger serliga vart við seg í forhøllini, "Baby-boom". Ein stór rúmdekoratión av eini rúgvu av myrkamorreðum mynstrutum troyggjum í dukkustødd við skriggjandi, ljótum pastellittum millumstykjum og skóleistum til. Hongdar upp á trø, sum krossfestar disharmoniir - samansetingin og heitið kunnu ikki vera annað er speisom. Astrid Andreassen hevur á sama viðkomandi hátt, sum hon á várframsýningini í 1993 hevði bundið eitt álitisband, gjørt eina viðmerking til tíðina. Í forhøllini hanga harafturat Rannvá Mortensen, Anna Maria Dahl og Marita Nattestad.

KOPI ELLA ORIGINALUR

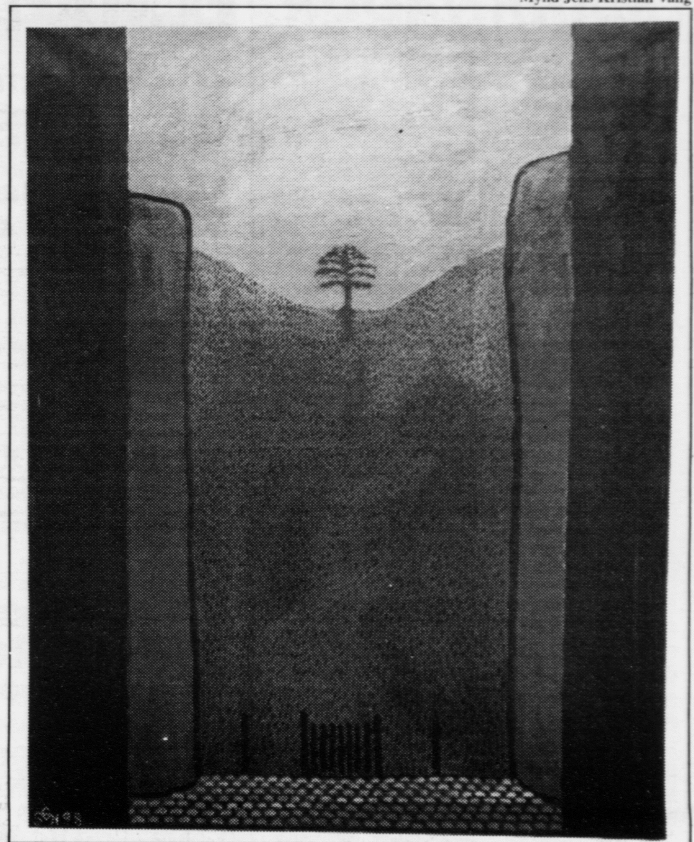
Eina aðrastaðni í forhøllini hongur ein Zachariasi Heinesen-mynd - ein av hesum puntutu litfögru málningum, ZH málaði fyri eini 6-7 árum síðani. So langt kom hugarenslið, til okkurt møtti - tað ber ikki til, ZH hevur jú langt síðani málað hasa myndina, so hví hongur hon á várframsýningini í ár? Síggi at Øssur Mohr hevur málað myndina, sum hermir so væl eftir Zachariasi Heinesen. Men Øssur Mohr dugir sjálvur, vísti hann eftir mínum tykki á onkrari aðrari Várframsýning. Men

kanska er tað hugsanin um at originalar eru ikki til, alt er kopi - simulacrum? Men eg skilji kortini ikki, hvussu tað ber til at slík herming er við á Várframsýningini.

TRYGGLEIKIN

Inni í gomlu listaskálhøllini valdar tryggleikin. Har hanga teir stóru, Amariel Nordoy, Bárður Jákupsson, Olivur við Neyst og Zacharias Heinesen, sum mála tey føroysku landsløgini, forma tey burtur úr litum og skapum. Av teimum eru Olivur við Neyst og Zacharias Heinesen mest broyttir, síðani eg sá teir seinast. Nú skal eg ikki siga, at listafólk skulu broyta stíl í heilum fyri framvegis at vera góðir. Men tað man hava týðning á tí fyrri tíðina so høgt prisaða marknaðinum. Málningarnir hjá Zachariasi Heinesen hava fingið ein kaldan bláan dām aftur, sum var í myndum hansara mitt í 80'árunum, og okkurt í sjónum á "Ljósglæmu, Hoyvík" minnir meg á teir gomlu føroysku naturalistarnar.

Einaferð líktust málningarnir hjá Kára Svenson og Eyðuni av Reyni teimum, sum Ingálvur av Reyni málaði av bygðalögum í 1960'unum, men nú tykjast báðir at hava vundið á "faðirinum". Eyðun er rættiliga villur, meira agi er hjá Kára, men báðir mála myndirnar stórar sum "garasjuportur".

»Træið« nevniir Sigrun Gunnarsdóttir Niclasen hendan málningin

Marita Nattestad - úti í forhøllini - kemur við "Quo vadis" VII og VIII væl upp á síðuna á teimum báðum.

MYNDEVNIÐ?

Jóna Rasmussen hongur eisini inni í gomlu høllini, og hennara myndir eru nú eins og ofta áður tvi- ella trifyttir flatar - hesa ferð jarðlittir. Myndirnar hjá Jónu Rasmussen kallast "Synæstesi", sum er tað fyriribrigdi, at ein sansing elur fram sansauppliving á einum øðrum øki - at ein sjón t.d. elur fram lukt- ella ljóðuppliving. Hennara myndir hoyra næstan saman við teimum minimalistisku myndunum á framsýningini, har myndevisnið, motiv í vanligari merking, er sera avmarkað; har einki ella næstan einki annað motiv er enn tað, sum navnið á myndini kanska gevur.

Anker Mortensen hevur dyrkað slagidi, men hevur nú sett bæði skap og litir upp á summar av hvítu ikonflatunum. Slíkar myndir gera fyrst av øllum vart við, at tær eru tekn - ímynda ikki annað enn flatan í rammuni. Ein kann halda hetta tekið vera fult av

merking, onkur annar heldur kanska listafólkid krógva hana.

Og Hansina Iversen ger tað. Hennara myndir geva so lítið frá sær, at tað er ikki meira enn, at titlulin gevur tær nakað at halda um. Málningarnir hjá Hansinu Iversen kallast "Skap", "Skapils", "Formar" o.t. og á myndunum eru rundingar og árunaðir fyrakantar. Hvør partur og hvør lítill detalja í myndini fær ovurhonds stóra merking. Tann bleiki ljósablái liturin á einari mynd og tann rómálisti rundingurin, har konturir er kámur í øðrum bordinum, víga hvør sær ómetliga nógv. Hinvegin ger tað ikki so nógv, um tú ikki sært allar prikkarnar hjá Amarieli. Sjálvt Marius Olsen er farin henda vegin. Hvat tú heldur um soverðnar myndir veldst m.a. um, hvat tú heldur um modernistiska list, har tað er skjótt at renna seg í tað, at kompositiónir og snið sum Mondrian, Klee og onnur málaðu í 30'árunum, eru gjørd.

EINFELDI OG RAMMUR

I stovu saman við Hansinu Iversen hanga umframt teir báðir málningarnir hjá Sigrun G. Niclasen, fyra myndir eftir Oggi, Karstin Ólgar Lamhauge, sum eru geometriskar konstruktiónir. Harafturat stórir glasmálningalikir málningar í svartum og gulum - reyðum hjá Tróndi Patursson, sum eru ein ógiligur kontrastur til

hinar skæru og løttu myndirnar. Mitt á gólvinum stendur verkið hjá Guðrið Poulsen - flottar Sjónotir og Sjógrøt úr leiri. Her hongur eisini Tummás Jákup Thomsen. Fyrstu myndir hansara, sum eg sá, vóru fullar av ímyndaðum lutum og fleiri sløg av myndatøkni vóru í hvørji mynd. Nú er einfelddin farin at gera um seg. Fimm myndir, sum kallast "borin í heim" við grá-brúnligum landslagskendum skapum - berg, fjøll sum risur upp úr havi - og einum speglvendum donskum søguteksti mitt á krita-hvíta myndaflanum. Saman eru myndirnar áhuga-verdar, eins og rekkjan við myndum hjá Hansinu, men eg veit ikki hvussu tær høvdu klárað seg hvør sær.

Jens Fredriksen hevur gjørt triggjar sera áhuga-verdar "Suitur" við abstraktum myndevisni, og tær eru mótsætt í mesta á framsýningini smáar, langar og smalar myndir - frisar. Áse Bømler Olsen brúkar eins og Astri Lúihv fuglin í myndum sínum. Hjá Áse eru tey á veg út um myndarammuna. Kanska er føroysk málningalist á sama hátt í holt við at spreingja ta traditionellu rammuna. Tað føroyska landslagið verður málað enn, men tað eru alt fleiri, ið tykjast sleppa tí.

Malan Marnersdóttir,
ph.d.
Føroyamálsdeildin

Astrid Luin, formaður í felagnum Føroysk Myndlistafólk, sæst her saman við einum parti av framsýningini hjá Guðrið Poulsen
Mynd Jens Kristian Vang